

SI 86 Sigtuna, Kv. Professorn 1

Litteratur: H. Gustavson, Verksamheten vid Runverket i Stockholm, i: Nytt om runer 15 (2000, publ. 2001), s. 31, Personnamn i inskrifterna på runföremålen från Sigtuna, i: Namn på stort och smått. Vänskrift till Staffan Nyström den 11 december 2012 (2012), s. 113, not 5.

Äldre avbildning: H. Gustavson, a.a., s. 31.

Signum i Samnordisk runtextdatabas: U NOR2000;31A

Ett revben med runor påträffades år 1999 i en passage vid arkeologisk undersökning av kv. Professorn 1 (Ruta D8. Kontextnummer 1460. Fyndnummer 6933). Datering till perioden 1065–1085 enligt den fasindelning för kv. Professorn 1 och 2 som har upprättats av Mats Pettersson.

Benets längd är 78 mm, bredd 39 mm och tjocklek 6 mm. Teckenhöjd 30 mm (2 **p**).

Fig.1. Runbenet SI 86 från kv. Professorn 1. Foto Bengt A. Lundberg 2000 (RAÄ/KMB f9915908).

Inskrift:

anpi (eller **napi**)

Till läsningen: Inskriftens första tecken läses som bindrunan **an** eller **na**, inte som ett dubbelsidigt **t** med lågt ansatta bistavar, inte heller som en **r**-runa med bistavar som inte når till baslinjen. Nedre spetsen av bistaven i **p**-runan når inte in till huvudstaven. Mellan **p**- och **i**-runan två små diagonala streck som sannolikt inte ingår i runinskriften. Ett ytterst grunt litet diagonalt streck till höger om **i**-runans övre del hör inte till inskriften.

Många runinskrifter på revben är mycket kortfattade. Inte sällan består de bara av ett personnamn. En runföljd **anpi** motsvarar dock inte något känt runsvenskt personnamn. Att

Runristade lösföremål från Sigtuna

SI 86 Sigtuna, Kv. Professorn 1

som Evert Salberger (Sigtuna-brynets runinskrift, i: ANF (1990), s. 174 f.) uppfatta den som en kortnamnsbildning *Anþi* till ett sammansatt namn **A(r)nthorn* som sannolikt felaktigt har skrivits *Anchorn* (M. Wahlberg, En östgötsk skattelängd från 1300-talet, i: *Studia Anthroponymica Scandinavica* 5 (1987), s. 39 f.) må vara formellt möjligt men är inte metodiskt tilltalande.¹

Runorna kan också läsas **nāþi**, d.v.s. pres. konj. sg. 3 *nāði* 'må vara nådig'. Ordet är inte belagt i någon annan runinskrift. I fornsvenskan har *nadha* bildats till substantivet *nadh* med huvudbetydelsen 'förbarma sig över' och då vanligen i uttrycket *gudh nadhe*. Substantivets ursprung är omdiskuterat men i sin religiösa betydelse torde det vara ett lån från kontinenten, där det användes för att återge latinets *gratia* (C.-E. Thors, Den kristna terminologien i fornsvenskan (1957), s. 545 ff., EWD s.v. *Gnade* och Våre Arveord s.v. *nåde*).

Detta dokument ingår i en digital utgåva av runristade lösföremål från Sigtuna. Dessa publiceras fritt tillgängliga på Internet.

Texten är ännu preliminär och kan komma att revideras. Hittar du felaktigheter eller känner till källor som inte har utnyttjats är du välkommen att meddela författaren dessa på nedanstående e-postadress.

Författare: Helmer Gustavson
Kontakt: magnus.kallstrom@raa.se

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel. 08-5191 8000, Fax 08-660 7284
www.raa.se

¹ Det runbelägg **anþ-** som Salberger utgår ifrån härrör dessutom från det s.k. Sigtunabrynet som har visat sig vara sentida förfälskning, se meddelande i *Situne Dei* 2011, s. 65 samt H. Gustavson i *Fornvännen* 107 (2012), s. 89 ff. Runföljden återger här det nutida *Ante*.